

Bijlage 3. Behandeling van de adviezen bij het ministerieel besluit tot voorlopige bescherming als monument van een op stam gezette meidoorn in geschoren meidoornhaag in Zottegem

Provincie: Oost-Vlaanderen

Gemeente: Zottegem, 7de afdeling, sectie A

Objectnummer: 4.01/41081/231.1

-

Dossiernummer: 4.001/41081/104.1

Omschrijving:

een op stam gezette meidoorn in geschoren meidoornhaag,
Ten Bosse 121 en zonder nummer

Mij bekend om gevoegd te worden bij het besluit van heden:

Brussel, **16 MAART 2016**

De Vlaamse minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed,

Geert BOURGEOIS

1. Adviezen uitgebracht door de departementen en agentschappen van de beleidsdomeinen RWO, LNE, MOW en LV

a. Beleidsdomein Ruimtelijke ordening, Woonbeleid en Onroerend Erfgoed

Het advies werd gevraagd op 9 december 2015.

Het departement noch de agentschappen brachten advies uit over de bescherming van het onroerend goed. In uitvoering van artikel 6.1.3 van het Onroerenderfgoeddecreet zijn de adviezen gunstig.

b. Beleidsdomein Leefmilieu, Natuur en Energie

Het advies werd gevraagd op 9 december 2015.

Het departement Leefmilieu, Natuur en Energie, gecoördineerd advies van de diensten Ondergrond Vlaanderen en Land en Bodembescherming en Natuurlijke Rijkdommen, bracht op 22 december 2015 een gunstig advies uit over deze bescherming. Het advies maakt integraal deel uit van het beschermingsdossier. De overige agentschappen brachten geen advies uit over de bescherming van het onroerend goed. In uitvoering van artikel 6.1.3 van het Onroerenderfgoeddecreet zijn de adviezen gunstig.

Behandeling van het advies:

Het advies meldt dat er geen opmerkingen zijn m.b.t. de aspecten rond bodembescherming, ondergrond en natuurlijke rijkdommen. De bodemerosie werd correct beschreven. Bij de beschrijving van de bodemkundige aspecten zou de bodemgeschiktheid voor landbouw, afgeleid uit de bodemkaart, te raadplegen via de bodemverkenner van DOV-databank, kunnen opgenomen worden. Er wordt gemeld dat er geen ontginningsgebieden zijn gelegen in de omgeving van het te beschermen monument.

Het omschrijven van de bodemgeschiktheid in functie van landbouw is raadpleegbaar via de bodemkaart op DOV. Deze informatie wordt niet in het beschermingsdossier overgenomen omdat het voor het omschrijven van de erfgoedwaarden, -kenmerken en -elementen hier niet essentieel is.

Conclusie: Het advies heeft geen invloed op het inhoudelijk dossier en het ministerieel besluit.

c. Beleidsdomein Mobiliteit en Openbare Werken

Het advies werd gevraagd op 9 december 2015.

Het departement noch de agentschappen brachten advies uit over de bescherming van het onroerend goed. In uitvoering van artikel 6.1.3 van het Onroerenderfgoeddecreet zijn de adviezen gunstig.

d. Beleidsdomein Landbouw en Visserij

Het advies werd gevraagd op 9 december 2015.

Het departement Landbouw en Visserij bracht op 22 december 2015 een ongunstig advies uit over deze bescherming. Het advies maakt integraal deel uit van het beschermingsdossier.

De overige agentschappen brachten geen advies uit over de bescherming van het onroerend goed. In uitvoering van artikel 6.1.3 van het Onroerenderfgoeddecreet zijn de adviezen gunstig.

Behandeling van het advies:

1. Er wordt gesteld dat een bescherming van de meidoornhaag zeer vergaan is aangezien de haag reeds beschermd is door de natuurwetgeving. De op stam gezette meidoorn staat in de meidoornhaag en vormt er een ensemble mee. Het betreft een gaaf en herkenbaar voorbeeld van cultuurhistorische waardevolle geschoren meidoornhaag met erfgoedwaarde. De bescherming als onroerend erfgoed is niet hetzelfde als een bescherming binnen het natuurdecreet. De erfgoedbescherming verduidelijkt de erfgoedwaarden, stelt een beheersvisie voorop, koppelt toelatingsplichtige werken aan het erfgoedobject en opent de mogelijkheid voor het aanvragen van erfgoed- en onderzoekspremies ter ondersteuning van de inspanningen voor het erfgoedbehoud. De natuurwetgeving maakt dat voor het wijzigen van kleine landschapselementen in agrarisch gebied er een natuurvergunning nodig is. Dit blijft onverminderd van kracht maar kan niet gelijk gesteld worden aan een erfgoedbescherming.
2. Een beheersdoelstelling stelt *"Vraatschade door vee of paardachtigen aan de haag of de opgaande meidoorn dient te worden voorkomen door de weideafsluiting op voldoende afstand van de houtige beplantingen te voorzien."* Landbouw en Visserij stelt in het advies: "Bovendien lijkt het ons een tegenspraak om een weideafsluiting te voorzien om deze haag tegen vraatschade te beschermen, gezien de historische functie van deze haag net veekering was: het vee vreet de haag normaal gezien niet aan omwille van de doornen". Een traditionele veekeringshaag werd aangeplant om de koeien op de weide te houden. Koeien zullen inderdaad niet aan doornhagen vreten. Paarden en schapen werden vroeger niet of zeer weinig op weiden gehouden. Vandaag staat er vaak andere (klein)vee, zoals schapen en geiten, en paardachtigen, zoals pony's en ezels, op weiden die wel vraatschade kunnen veroorzaken. Om dit te voorkomen is het beste beheersadvies voldoende plaats te voorzien. Aan de zijde van het landbouwperceel staan momenteel geen dieren, gezien het in gebruik is als hooiland.
3. Landbouw en Visserij stelt in het advies: "Het plaatsen van weideafsluiting 'op voldoende afstand van de houtige beplantingen' zou ook een grondinname van het naastgelegen landbouwperceel betekenen, die dient vergoed te worden." Als het landbouwperceel zou in gebruik genomen worden als weiland, dient dit inderdaad op die wijze te gebeuren. Het verlies van grondoppervlakte is zeer beperkt. Voor het plaatsen van een afsluiting kan een erfgoedpremie worden aangevraagd Dit kan via de forfaitaire lijst.
4. "Graag hadden we feedback gekregen over hoe ons advies verwerkt werd en ontvingen wij een exemplaar van het eindadvies." Na de voorlopige bescherming zal het departement op de hoogte worden gebracht van de behandeling van het advies.

Conclusie: Het advies heeft geen invloed op het inhoudelijk dossier en het ministerieel besluit.

2. Advies uitgebracht door de betrokken gemeente Zottegem

Het advies werd gevraagd op 9 december 2015.

Het college van Burgemeester en Schepenen bracht op 5 januari 2016 een gunstig advies uit over deze bescherming. Het advies maakt integraal deel uit van het beschermingsdossier.

3. Advies uitgebracht door de Vlaamse Commissie Onroerend Erfgoed (VCOE)

Het advies werd gevraagd op 9 december 2015.

De VCOE bracht op 14 januari 2016 een gunstig advies uit over de bescherming van het onroerend goed. Het advies maakt integraal deel uit van het beschermingsdossier.

Behandeling van het advies:

1. "De commissie gaat eveneens akkoord met de voorgestelde afbakening maar merkt op dat hierin deels een vierkant bijgebouw werd meegenomen. De commissie wijst erop dat dit gebouw geen enkele erfgoedwaarde heeft en slechts mee in de afbakening valt omwille van de ondergrondse aanwezigheid van het wortelgestel in een cirkelvormige zone rond de meidoornboom. De commissie vraagt dat dit duidelijk in het besluit wordt opgenomen."
Het betreft inderdaad een recente kleine constructie zonder erfgoedwaarde die binnen de ontwerpafbakening is opgenomen in functie van de het wortelgestel van de meidoorn. Deze constructie wordt niet beschreven bij de erfgoedelementen- en kenmerken. In het inhoudelijk dossier wordt deze opmerking aangevuld bij het beschrijven bij de erfgoedelementen- en kenmerken en bij de beschrijving van de afbakening: '
c. Beschrijving met inbegrip van erfgoedkenmerken en erfgoedelementen (p.2): 'De kleine constructie binnen de afbakening wordt niet mee beschermd.'
c. Motivering van de afbakening (p.3): 'De kleine constructie binnen de afbakening van de op stam gezette meidoorn heeft geen erfgoedwaarde en is niet mee beschermd maar valt binnen de afbakening omwille van de bescherming van de ondergrond in functie van een optimaal behoud van het wortelgestel.'
2. "Artikel 2 van het ministerieel besluit verwijst naar de wetenschappelijke en volkskundige waarde die de bescherming verantwoordt en beschrijft de erfgoedkenmerken en erfgoedelementen die het monument kenmerken. Wat betreft de erfgoedkenmerken en erfgoedelementen wijst de commissie erop dat de verwijzing naar de huidige context, met name "een vrij recente vrijstaande bebouwing op de plaats van het voormalige erf" gelezen kan worden alsof deze bebouwing ook erfgoedwaarde heeft. De commissie benadrukt dat dit niet het geval is (zie ook paragraaf 2) en vraagt dat dit verduidelijkt wordt in de beschrijving van de erfgoedkenmerken en erfgoedelementen."
Dit klopt, de betreffende paragraaf wordt vervangen door:
c. Beschrijving met inbegrip van erfgoedkenmerken en erfgoedelementen (p.2): 'De op stam gezette éénstijlige meidoorn staat midden in een geschoren meidoornhaag. Deze beplantingen bevinden zich op de oostelijke perceelgrens van een voormalig erf (heden zonder erfgoedwaarde). De meidoornhaag met opgaande meidoorn refereert nog aan de voormalige hoeve.' De overige omschrijving van deze paragraaf wordt verschoven naar het stuk 'situering'.
3. "Artikel 3 van het ministerieel besluit gaat in op de beheersdoelstellingen. De commissie kan akkoord gaan met de geformuleerde beheersdoelstellingen maar merkt op dat hierin geen ruimte wordt gelaten om de beheersdoelstellingen aan te passen indien nieuwe inzichten dit vereisen. De commissie stelt daarom voor volgende paragraaf toe te voegen: "De algemene doelstelling van de bescherming is het behoud van de erfgoedkenmerken en -elementen die de basis vormen voor de erfgoedwaarden. De voorliggende beheersdoelstellingen zijn ontstaan op basis van onderzoek in situ, literatuur- en archiefonderzoek. Dit sluit niet uit dat bij

verder onderzoek gegevens bekend worden die ertoe leiden dat de omschreven beheersdoelstellingen verijnd, genuanceerd of geïnterpreteerd kunnen worden." Verder onderzoek of voortschrijdend inzicht kan inderdaad de omgang met de beheersdoelstellingen doen evolueren. Deze paragraaf wordt opgenomen in het besluit en in inhoudelijk dossier bij het hoofdstuk beheersdoelstellingen.

4. "Artikel 4 somt de voorschriften voor de instandhouding en het onderhoud van het monument op. De commissie gaat akkoord gaan met de voorschriften 1 tot en met 5 maar merkt op dat voorschriften 6 en 7 niet op maat van voorliggende bescherming zijn geschreven. De voorschriften hebben betrekking op respectievelijk akkerlanden en cultuurgronden terwijl de omgevende percelen bestaan uit cultuurgrasland. Het is voor de commissie onduidelijk waarom voorschriften 6 en 7 in het ministerieel besluit worden opgenomen." Voorschriften 6 en 7 worden geschrapt. Voorschriften 3 en 5 overlappen en worden samengevoegd tot: '5° het is verplicht om de geschoren meidoornhaag en de op stam gezette meidoorn goed te onderhouden door middel van regulier onderhoud. De onderhoudswerkzaamheden moeten oordeelkundig worden uitgevoerd';
5. "Artikel 5 somt de toelatingsplichtige handelingen op. De commissie merkt ook hier op dat deze niet op maat van het te beschermen goed lijken geschreven. De commissie verwijst in het bijzonder naar toelatingsplichten 9 en 10 die volgens de commissie slechts zinvol zijn in het kader van een veel grotere afgebakende oppervlakte. Inzake toelatingsplicht 11 merkt de commissie op dat deze betrekking heeft op historisch permanent grasland terwijl de omgevende percelen bestaan uit cultuurgrasland. Wat betreft toelatingsplicht 13 inzake het achterlaten van slib merkt de commissie op dat er geen duidelijke relatie lijkt te zijn tussen deze toelatingsplicht en de informatie uit het inhoudelijke dossier. Het is voor de commissie aldus onduidelijk waarom toelatingsplichten 9, 10, 11 en 13 in het ministerieel besluit worden opgenomen." Toelatingsplicht 9, 11 en 13 worden geschrapt en meer op maat vervangen door 6° 'elk werk of handeling dat de aard en de structuur van de bodem kan wijzigen, waaronder graafwerkzaamheden en het stockeren van materiaal of slib'. Het is belangrijk dat er in de wortelzone geen activiteiten of werken gebeuren die de beplantingen kunnen beschadigen. Er is geen waterloop met slib in binnen de afbakening gelegen maar ook slib vanuit de vallei kan er niet gestockeerd worden. De kans dat dit zich voordoet is evenwel klein. Bij toelatingsplicht 10 wordt het woord 'grote evenementen' vervangen door 'activiteiten'. De opsomming vanaf 'onder meer' wordt geschrapt.

Conclusie: het advies heeft invloed op het inhoudelijk dossier en het beschermingsbesluit. Het inhoudelijk dossier en het beschermingsbesluit werden als volgt aangepast:

- Beschrijving met inbegrip van erfgoedkenmerken en erfgoedelementen: 'De kleine constructie binnen de afbakening wordt niet mee beschermd.'
- Motivering van de afbakening (inhoudelijk dossier p.3): 'De kleine constructie binnen de afbakening van de op stam gezette meidoorn heeft geen erfgoedwaarde en is niet mee beschermd maar valt binnen de afbakening omwille van de bescherming van de ondergrond in functie van een optimaal behoud van het wortelgestel.'
- Beschrijving met inbegrip van erfgoedkenmerken en erfgoedelementen: 'De op stam gezette éénstijlige meidoorn staat midden in een geschoren meidoornhaag. Deze beplantingen bevinden zich op de oostelijke perceelgrens van een voormalig erf (heden zonder erfgoedwaarde). De meidoornhaag met opgaande meidoorn refereert nog aan de voormalige hoeve.' De overige omschrijving van deze paragraaf wordt verschoven naar het stuk 'situering'.
- Art. 4: Voorschriften 6 en 7 worden geschrapt. Voorschriften 3 en 5 overlappen en worden samengevoegd tot: '5° het is verplicht om de geschoren meidoornhaag en

de op stam gezette meidoorn goed te onderhouden door middel van regulier onderhoud. De onderhoudswerkzaamheden moeten oordeelkundig worden uitgevoerd';

- Art. 5: Toelatingsplicht 9, 11 en 13 worden geschrapt en meer op maat vervangen door 6° 'elk werk of handeling dat de aard en de structuur van de bodem kan wijzigen, waaronder graafwerkzaamheden en het stockeren van materiaal of slib'. Bij toelatingsplicht 10 wordt het woord 'grote evenementen' vervangen door 'activiteiten'. De opsomming vanaf 'onder meer' wordt geschrapt.

4. Conclusie

De uitgebrachte adviezen hebben invloed op het inhoudelijk dossier en het beschermingsbesluit. Het inhoudelijk dossier en het beschermingsbesluit werden als volgt aangepast:

- Beschrijving met inbegrip van erfgoedkenmerken en erfgoedelementen: 'De kleine constructie binnen de afbakening wordt niet mee beschermd.'
- Motivering van de afbakening (inhoudelijk dossier p.3): 'De kleine constructie binnen de afbakening van de op stam gezette meidoorn heeft geen erfgoedwaarde en is niet mee beschermd maar valt binnen de afbakening omwille van de bescherming van de ondergrond in functie van een optimaal behoud van het wortelgestel.'
- Beschrijving met inbegrip van erfgoedkenmerken en erfgoedelementen: 'De op stam gezette éénstijlige meidoorn staat midden in een geschoren meidoornhaag. Deze beplantingen bevinden zich op de oostelijke perceelgrens van een voormalig erf (heden zonder erfgoedwaarde). De meidoornhaag met opgaande meidoorn refereert nog aan de voormalige hoeve.' De overige omschrijving van deze paragraaf wordt verschoven naar het stuk 'situering'.
- Art. 4: Voorschriften 6 en 7 worden geschrapt. Voorschriften 3 en 5 overlappen en worden samengevoegd tot: '5° het is verplicht om de geschoren meidoornhaag en de op stam gezette meidoorn goed te onderhouden door middel van regulier onderhoud. De onderhoudswerkzaamheden moeten oordeelkundig worden uitgevoerd';
- Art. 5 Toelatingsplicht 9, 11 en 13 worden geschrapt en meer op maat vervangen door 6° 'elk werk of handeling dat de aard en de structuur van de bodem kan wijzigen, waaronder graafwerkzaamheden en het stockeren van materiaal of slib'. Bij toelatingsplicht 10 wordt het woord 'grote evenementen' vervangen door 'activiteiten'. De opsomming vanaf 'onder meer' wordt geschrapt.